

Over 'Ver van mij', een interview in *Zin*:

1 Je boek gaat over een moeizame relatie tussen moeder en dochter. En hoe dwars die kan zitten.

Wat is dat toch met die moeders en dochters?

Van alle rollen die een vrouw in het leven kan vervullen vind ik die van moeder en dochter bijzonder intrigerend. Omdat iedere vrouw zelf dochter is, en een moeder heeft. Of je je moeder nu wel of niet kent, door haar wordt opgevoed of niet, of je haar nu mag of niet: je eigen moeder is hoe dan ook deel van jou. Háár situatie, gedrag, karakter, verlangens en haar eigen levenservaring vórmén jou, ook zonder dat je dat door hebt. Zoals een moeder haar eigen ideaalplaatje op haar dochter projecteert, zo doet dochterlief dat omgekeerd met haar moeder. Niet zelden gevolgd door misverstanden, conflicten en wederzijds onbegrip. Niet in staat hun eigen aandeel te zien en onmachtig elkaar te bereiken, drijven moeder en dochter uiteen. Niet omdat ze niet van elkaar houden, want dat doen ze wel, maar omdat ze niet kúnnen. Hoofdschuddend lezen ze in de tijdschriften de verhalen over fantastische moeder dochter relaties. Verlangend bekijken ze de make-overs van een stralend, trots, tweetal. Verbijsterd en woedend slaan ze het tijdschrift dicht. Niet wetend hoe ze dat zelf zouden moeten doen. Niet wetend hoe het bij hen zover gekomen is.

Ik heb daar wel een idee over. Daarom schep ik er plezier in de personages in mijn boeken met enorme problemen op te zadelen om ze in de loop van het verhaal oplossingen te kunnen bieden.

Spreek je uit eigen ervaring? Ofwel: hoe heb je je voorbereid op dit boek?

Ik put zeker uit eigen ervaring, maar vooral uit wérkervaring. Zelf ben ik moeder van een dochter van achtentwintig. (Ons tweede kind, ook een meisje, is vlak na de geboorte overleden). Met mijn dochter heb ik een heel goede relatie. Voor *Ver van mij* heb ik geput uit wat ik gehoord, gelezen en gezien heb. Interessant vond ik het gegeven dat een dochter haar moeder afkeurt en bekritiseert. Ook raakte ik gefascineerd door het omgekeerde sekstoerisme in Gambia. Oudere vrouwen die daar op vakantie gaan om seks te hebben met jonge Gambianen. Vorig jaar ben ik twee weken naar Gambia gegaan. Ik heb er mijn ogen uitgekeken, alle verhalen die ik kende heb ik tot mijn verrassing en verbazing voorbij zien komen. Zoals altijd kwam ik erachter dat de dingen niet zo zwart wit zijn als ze op het eerste gezicht lijken. Als je je er in verdiept ga je alle facetten zien van mensen en hun omstandigheden. Ik heb gesprekken gevoerd met betrokkenen en ben bij terugkomst gaan zitten schrijven. Gambia werd de verblijfplaats van Rosa (54). Haar dochter Birgit (32) gaf ik een plek in Amsterdam. Onderwerpen werden: liefde en trouw, sekstoerisme, de impact van een scheiding op een kind en de grenzen van vrijheid.

De enorme afstand die Rosa en Birgit in het boek scheidt, verscherpt uiteindelijk hun zicht op elkaar. De fysieke afstand stelt hen wonderlijk genoeg in staat om tot elkaar te komen. De titel werd *Ver van mij*.

Je bent behalve auteur ook actrice, coach en cursusleider. Wat ligt het dichtst bij jou?

Voordat ik begon te schrijven, zeven jaar geleden, heb ik verschillende dingen gedaan. Ik was communicatie-trainer, docent Drama en coach. Tegenwoordig ben ik vooral werkzaam als schrijfster en als actrice. Ik acteer in het gezelschap 'Theater Rob Heiligers'. We spelen de verhalen die mensen in de zaal vertellen, terug. Ter plekke geïmproviseerd. Het zogenoemde 'Terugspeeltheater'.

Alles in mijn werk gaat dus over verhalen. Over levensechte verhalen. Het fijne aan schrijven is dat het verband brengt in alles wat ik tot nu toe gedaan heb. Ik verzin personages, creëer problemen voor ze en geef ze oplossingen. Ik kan mijn eigen visie verpakken in een verhaal. Als ik begin heb ik nauwelijks een idee van het boek dat ik wil schrijven. Dit keer wist ik dat het over sekstoerisme in Gambia en over vogels moest gaan. Uiteindelijk gaat het weer over familieperikelen. En de liefde. En vooral over vrouwen. Net als in mijn andere boeken. Ik vind relaties en vrouwen een onuitputtelijke bron van vermaak en verbazing.

Rita Spijker

Groningen